

Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisija

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

**par grozījumiem sistēmas pieslēguma
noteikumos elektroenerģijas
sadales sistēmai**

27.02.2025.

Rīga

Skanstes iela 25
Rīga, LV-1013
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums	3
II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
1) Pamatojums	3
2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	5
3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	5
4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	5

Pielikumā:

Lēmuma projekts "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2021.gada 3.jūnija lēmumā Nr.1/8 "Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai".

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmuma projektu "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2021.gada 3.jūnija lēmumā Nr.1/8 "Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai"" (turpmāk – Grozījumu projekts).

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma (turpmāk – Likums) 8.panta otro daļu Regulators nosaka sistēmas pieslēguma noteikumus elektroenerģijas ražotājiem un lietotājiem, kā arī pieslēguma maksas noteikšanas metodiku šā likuma 9.panta 2.¹daļā minētajiem pieslēgumiem.

Pamatojoties uz Likumā noteikto deleģējumu, Regulators 2021.gada 3.jūnijā pieņēma lēmumu Nr.1/8 "Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai" (turpmāk – Noteikumi), kas pašlaik reglamentē kārtību, kādā ierīko elektroenerģijas sistēmas pieslēgumu (turpmāk – pieslēgums) elektroenerģijas sadales sistēmai.

Izvērtējot informāciju, kuru saistībā ar pieslēgumu nodrošināšanu iesniedza lielākais elektroenerģijas sadales sistēmas operators akciju sabiedrība "Sadales tīkls" (turpmāk – AS "Sadales tīkls"), un tās iesniegtos priekšlikumus Noteikumu pilnveidošanai, Regulators ir izstrādājis Grozījumu projektu.

Plānots, ka Grozījumu projektā paredzētais regulējums stāsies spēkā 2025.gada 1.maijā. Priekšlikumus un komentārus par minētajiem projektiem Regulators lūdz iesniegt rakstveidā, nosūtot tos uz Regulatora oficiālo elektronisko adresi (e-adresi) vai elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv, līdz **2025.gada 17.martam**.

II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

1) Pamatojums

Grozījumu projekta mērķis ir paplašināt slodzes vienības (ampērmaksas) piemērošanas zonu, palielinot teritoriju, kurā var piemērot slodzes vienības izmaksu principu, līdz ar to aptverot lielāku daļu potenciālo lietotāju.

Slodzes vienības izmaksu piemērošanas zonu paredzēts palielināt līdz 300 metriem no operatora esošā zemsprieguma elektrotīkla un ieviest vairāku zonu slodzes vienības izmaksu pieeju. Plānots ieviest 3 slodzes vienības izmaksu zonas: 1.zona – līdz 50 metriem (ieskaitot, šobrīd esošais regulējums), 2.zona – no 50 līdz 150 metriem (ieskaitot), 3.zona – 150 līdz 300 metru (ieskaitot) attālumā no sistēmas operatora esošajām 0,4 kV elektrolīnijām. Šāda pieeja paplašinās iespējas vienkāršot pieslēguma maksas noteikšanu, aptverot līdz 95% no jauno elektroenerģijas lietotāju pieslēguma pieteikumiem, kā arī palielinās pārskatāmību, nodrošinot lietotājiem iespēju viegli un ātri noskaidrot pieslēguma izmaksas, izmantojot sistēmas operatora tīmekļvietnē publicēto slodzes vienības izmaksu karti. Vienkāršotā aprēķina metode un plašāka slodzes vienības izmaksu zona ļauj samazināt nepieciešamību pēc detalizētiem tehniskajiem aprēķiniem, tādējādi atbrīvojot arī sistēmas operatora resursus. Aprēķinot slodzes vienības izmaksas, tiks ņemtas vērā kopējās būvdarbu izmaksas iepriekšējā kalendārajā gadā, kas saistītas ar jaunas sistēmas operatora elektrotīkla daļas ierīkošanu vai esošas elektrotīkla daļas pārveidošanu, tiem pieslēgumiem, kuri atbilst noteiktajiem attiecīgās zonas kritērijiem un kuru ierīkošanai nav pastāvējuši šķēršļi un apstākļi, kas būtiski ietekmē būvdarbu izmaksas.

Apkopojums par pieslēguma zonu piemērošanu kaimiņvalstīs

Igaunijā pieslēguma maksu nosaka, ņemot vērā ģeogrāfisko attālumu no pieslēguma vietas līdz tuvākajai sistēmas operatora transformatora apakšstacijai un lietotājam nepieciešamo pieslēguma atļauto slodzi (ampēri)¹:

- ja attālums no pieslēguma vietas līdz sistēmas operatora transformatora apakšstacijai nav lielāks par 400 metriem – pieslēguma maksu nosaka, izmantojot vienas slodzes vienības izbūves izmaksas (EUR/A).

¹ <https://elektrilevi.ee/et/liitumised/uhenduse-loomine>

Lietuvā slodzes vienības izmaksas ir noteiktas trīs zonās, kas atkarīgas no attāluma līdz tuvākajam transformatoram un lietotājam nepieciešamo pieslēguma atļauto slodzi (kW)²:

- I grupa – līdz 100 metriem (EUR/kW);
- II grupa – 100 līdz 400 metriem (EUR/kW);
- III grupa – 400 līdz 1000 metriem (EUR/kW).

Zviedrijā ampērmaksas izmaksas ir sadalītas četrās attāluma zonās atkarībā no attāluma līdz līnijai un izmantoto ampēru skaita (vienfāzes pieslēgumi 16-25 A)³:

- 0–199 metri – bāze;
- 200–600 metri – bāze + EUR/m par katru papildu metru;
- 600–1200 metri – bāze + EUR/m par katru papildu metru;
- 1200–1800 metri – bāze + EUR/m par katru papildu metru.

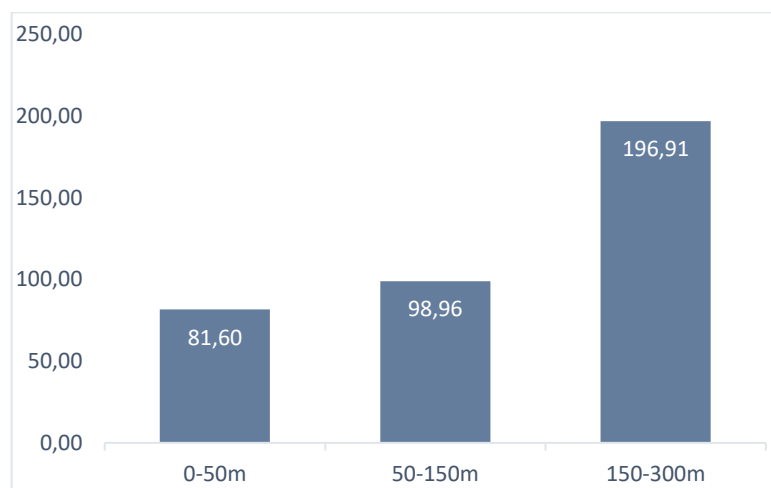
Somijā tiek izmantota četru zonu ampērmaksas sistēma, kas tiek aprēķināta atkarībā no attāluma līdz tuvākajam transformatoram⁴:

- 1. zona – līdz 200 metriem (EUR/A);
- 2. zona – 200 līdz 400 metriem (EUR/A);
- 3. zona – 400 līdz 600 metriem (EUR/A);
- 4. zona – 600 līdz 1000 metriem (EUR/A).

Izvērtējot pieslēguma maksas noteikšanas kārtību Lietuvā, Igaunijā, Somijā un Zviedrijā, secināms, ka Grozījumu projektā ietverts līdzīgs princips pieslēguma maksas noteikšanā izmantot slodzes vienības (ampēra) izbūves pieeju un sadalījumu vairākās zonās pēc attāluma līdz elektrolīnijai vai transformatora apakšstacijai.

Slodzes vienības izbūves izmaksas sadales sistēmas operators aprēķina katrai slodzes vienības izmaksu zonai atsevišķi, iekļaujot aprēķinā attiecīgās slodzes vienības izmaksu zonas kopējās būvdarbu izmaksas.

Atbilstoši AS "Sadales tīkls" sniegtajai informācijai provizoriskās slodzes vienības izmaksas, kas aprēķinātas, pamatojoties uz datiem par 2024.gadu, sadalījumā pa zonām tiek apspoguļotas 1.attēlā (EUR). Aprēķinātās izmaksas šobrīd neietver inflācijas prognozi, kas saskaņā ar aprēķinu kārtību būs jāpierēķina klāt. Latvijas Bankas inflācijas prognoze 2025.gadam šobrīd ir 1,5%.

1.attēls. Slodzes vienības izmaksu provizoriskās vērtības sadalījumā pa zonām

² <https://www.eso.lt/web/elektra/tarifu-planai-kainos-atsiskaitymas/elektros-ivedimo-ir-galios-didinimo-paslaugos-kaina/3219>

³ <https://malungselnat.se/elnat/anslutning-till-elnat/>

⁴ <https://www.elenia.fi/palvelut/sahkoliittymat/nain-hankit-sahkoliittymat/liittymishinnasto-ja-ehdot>

Šobrīd spēkā esošais regulējums Noteikumos paredz, ja pieslēguma ierīkošanai vai esoša pieslēguma tehnisko parametru maiņai nav nepieciešama sistēmas operatora jaunu elektroietaišu izbūve vai esošo elektroietaišu pārbūve, lietotājs maksā tikai pieslēgšanas izmaksas, ja tādas ir.⁵ Grozījumu projekts paredz papildināt Noteikumus ar nosacījumu, ka, ierīkojot jaunu pieslēgumu vai palielinot atļauto maksimālo slodzi, visi lietotāji, kuru pieslēgumi atbilst Noteikumu 49.punktā noteiktajiem kritērijiem, sedz pieslēguma nodrošināšanā izmantotās infrastruktūras izbūves izmaksas. Savukārt, īstenojot slodzes palielināšanu divu gadu laikā pēc jauna pieslēguma, kas izbūvēts, piemērojot slodzes vienības izmaksu principu, pieslēguma maksa par nepieciešamo papildu slodzi tiek aprēķināta atbilstoši slodzes vienības izmaksām, kas tika piemērotas, ierīkojot attiecīgo pieslēgumu. Šādi grozījumi novērsīs gadījumus, ka lietotājs sākotnēji pieprasa mazāko iespējamo pieslēguma atļauto slodzi, bet pēc īsa laika posma pieprasa palielināt pieslēguma atļauto slodzi, tādējādi izvairoties apmaksāt visas piemērojamās f slodzes palielināšanas (pieslēguma nodrošināšanas) izmaksas.

Grozījumu projekts arī paredz papildināt Noteikumus ar nosacījumu, ja paredzēta kopējas infrastruktūras izbūve vairākiem lietotājiem, piemēram, daudzdzīvokļu dzīvojamu ēku pieslēgumu gadījumā, un pieslēguma projektēšanas laikā tiek piemēroti atļautās slodzes vienlaicības koeficienti, tad šis koeficients tiek piemērots arī slodzes vienības izbūves izmaksām. Šāds papildinājums nepieciešams, jo, ierīkojot pieslēgumu, piemēram, daudzdzīvokļu ēkai, pieslēguma projektēšanas laikā tiek ņemti vērā atļautās slodzes vienlaicības koeficienti (robežās 0,1–1 atkarībā no lietotāju skaita), kā rezultātā nepieciešamā ierīkojamā pieslēguma tehniskā jauda (slodzes caurlaides spēja) ir mazāka nekā kopējā pieslēgumā pieslēdzamo objektu (dzīvokļu) atļauto slodžu summa. Nepiemērojot vienlaicības koeficientu slodzes vienības izbūves izmaksām, rodas būtiska izmaksu atšķirība starp pieslēguma ierīkošanas faktiskajām izmaksām un pieslēguma maksu, kas tiek aprēķināta atbilstoši slodzes vienības izbūves izmaksām, ņemot vērā slodzes vienības izbūves izmaksu piemērošanas principu, kad izmaksas tiek piesaistītas katra lietotāja objektā pieprasītajam ampēru skaitam.

Slodzes vienības izmaksu piemērošanas gadījumā vienmēr pastāv neliela augšup vai lejup vērsta ierīkošanas izmaksu novirze no vidējām izmaksām, tomēr arī kaimiņvalstīs (Lietuvā, Igaunijā, Somijā) slodzes vienības izmaksu metode ir izvēlēta kā efektīvāka pieslēguma maksas aprēķināšanas metode nelielas jaudas pieslēgumiem.

2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas

Noteikumu projekts izstrādāts sadarbībā ar elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru AS "Sadales tīkls".

3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Grozījumu projektā ietvertais regulējums ietekmēs elektroenerģijas sadales sistēmas operatorus un elektroenerģijas sadales sistēmas lietotājus.

4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Grozījumu projektā ietvertais regulējums galvenokārt saistīts ar izmaiņām slodzes vienības izmaksu piemērošanā, kas samazina iesaistītajām pusēm administratīvo slogu.

Priekšsēdētājas A.Ozolas p.i. padomes locekle

R. Šņuka

* DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

⁵ <https://likumi.lv/ta/id/323728#p30>

**Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2021.gada 3.jūnija lēmumā
Nr.1/8 “Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai”**

*Izdoti saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma
8.panta otro daļu un 9.panta otro un otro prim daļu*

1. Izdarīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2021.gada 3.jūnija lēmumā Nr.1/8 “Sistēmas pieslēguma noteikumi elektroenerģijas sadales sistēmai” (Latvijas Vēstnesis, 2021, 108.nr.) šādus grozījumus:

1.1. izteikt 41.punktu šādā redakcijā:

“41. Slodzes vienības izbūves izmaksas aprēķina katrai 49.3.apakšpunktā noteiktajai zonai saskaņā ar formulu:

$$M_{\text{slodzes vienība n zonai}} = \frac{I_{\text{būv n zonai}} + (I_{\text{būv n zonai}} \times \text{PCI}_{\text{pl}})}{A_{\text{kop n zonai}}}$$

kur:

$M_{\text{slodzes vienība n zonai}}$ – izmaksas par vienas slodzes vienības (ampēra) izbūvi [EUR/A] attiecīgajai 49.3.apakšpunktā noteiktajai zonai;

$I_{\text{būv n zonai}}$ – kopējās būvdarbu izmaksas iepriekšējā kalendārajā gadā [EUR], kas saistītas ar jaunas sistēmas operatora elektrotīkla daļas ierīkošanu vai esošas elektrotīkla daļas pārveidošanu, tiem pieslēgumiem, kuri atbilst šo noteikumu 49.punktā noteiktajiem kritērijiem, 49.3.apakšpunktā noteiktajai zonai un kuru ierīkošanai nav pastāvējuši šo noteikumu 51.punktā noteiktie šķēršļi un apstākļi;

PCI_{pl} – kalendārajā gadā, kurā aprēķina slodzes vienības izmaksas, Latvijas Bankas prognozētās patēriņa cenu izmaiņas (%);

$A_{\text{kop n zonai}}$ – kopējais ierīkotās un palielinātās atļautās maksimālās slodzes apjoms iepriekšējā kalendārajā gadā [A] pieslēgumiem, kuri atbilst šo noteikumu 49.punktā noteiktajiem kritērijiem, attiecīgajai 49.3.apakšpunktā noteiktajai zonai un kuru ierīkošanai nav pastāvējuši šo noteikumu 51.punktā noteiktie šķēršļi un apstākļi.”;

1.2. izteikt 49.punktu šādā redakcijā:

“49. Sistēmas operators, kura sistēmai ir pieslēgti vairāk par simts tūkstošiem lietotāju, ierīkojot jaunu pieslēgumu vai palielinot pieslēguma atļauto maksimālo slodzi, pieslēguma maksu nosaka, piemērojot slodzes vienības izbūves izmaksas, ja pieslēguma ierīkošanai vai pieslēguma atļautās maksimālās slodzes palielināšanai nepieciešama sistēmas operatora jaunu elektroietaišu izbūve vai esošo elektroietaišu pārbūve, vai pieslēguma nodrošināšanā tiek izmantota infrastruktūra, kas ierīkota saskaņā ar šo noteikumu 53.punktu, un pieslēgums vienlaikus atbilst šādiem kritērijiem:

49.1. pieslēguma atļautā maksimālā slodze nepārsniedz 100 ampērus;

49.2. pieslēguma spriegums nepārsniedz 400 voltus;

49.3. attālums no tuvākās sistēmas operatora 0,4 kV elektrolinijas, līdz lietotāja nekustamajam īpašumam tuvākajai iespējamajai elektroietaišu piederības robežai, mērot taisnā līnijā sistēmas operatora elektroietaišu novietojuma plānā, ievērojot mērogu, ir:

49.3.1. 1.zona – līdz 50 metriem (ieskaitot);

49.3.2. 2. zona – no 50 līdz 150 metriem (ieskaitot);

49.3.3. 3. zona – no 150 līdz 300 metriem (ieskaitot).”;

1.3. izteikt 50.punktu šādā redakcijā:

“50. Pieslēguma maksu par šo noteikumu 49.punktā noteikto pieslēgumu nodrošināšanu nosaka:

50.1. jauna pieslēguma ierīkošanas gadījumā – attiecīgajai zonai noteiktās slodzes vienības izbūves izmaksas reizinot ar pieslēguma atļauto maksimālo slodzi [A] un pieskaitot pieslēgšanas izmaksas;

50.2. ja jaunu pieslēgumu ierīko kopējas infrastruktūras izbūves ietvaros vairākiem lietotājiem, piemērojot vienlaicīguma koeficientu – attiecīgajai zonai noteiktās slodzes vienības izbūves izmaksas reizinot ar lietotāja pieslēguma atļauto maksimālo slodzi [A] un vienlaicīguma koeficientu, pieskaitot pieslēgšanas izmaksas;

50.3. pieslēguma atļautās maksimālās slodzes palielināšanas gadījumā, ja tā pieprasīta 24 mēnešu periodā pēc šo noteikumu 49.punktā noteiktā pieslēguma ierīkošanas – attiecīgajai zonai noteiktās slodzes vienības izbūves izmaksas, kas bija spēkā pieslēguma ierīkošanas brīdī, reizinot ar pieslēguma atļautās maksimālās slodzes [A] lielumu slodzes palielinājuma apmērā un pieskaitot pieslēgšanas izmaksas;

50.4. pieslēguma atļautās maksimālās slodzes palielināšanas gadījumā, ja tā pieprasīta vēlāk nekā 24 mēnešus pēc šo noteikumu 49.punktā noteiktā pieslēguma ierīkošanas un:

50.4.1. netiek mainīts fāžu skaits – 1.zonai noteiktās slodzes vienības izbūves izmaksas reizinot ar pieslēguma atļautās maksimālās slodzes lielumu [A] slodzes palielinājuma apmērā [A] un pieskaitot pieslēgšanas izmaksas;

50.4.2. tiek mainīts fāžu skaits – 1.zonai noteiktās slodzes vienības izbūves izmaksas reizinot ar pieslēguma kopējo atļauto maksimālo slodzi [A] pēc slodzes palielināšanas un pieskaitot pieslēgšanas izmaksas.”;

1.4. papildināt noteikumus ar 65.² un 65.³ punktu šādā redakcijā:

“65.² Ja līdz 2025.gada 30.aprīlim pieslēguma līgums nav noslēgts, bet tehniskie noteikumi, kas izsniegti pirms 2025.gada 30.aprīļa, ir derīgi, pieslēguma maksu par attiecīgā pieslēguma ierīkošanu sistēmas operators aprēķina kārtībā, kas noteikta šo noteikumu redakcijās pirms un pēc grozījumu šo noteikumu 49. un 50.punktā spēkā stāšanās. Ja aprēķinu rezultāts ir atšķirīgs, slēdzot pieslēguma līgumu tehnisko noteikumu derīguma laikā, pieslēguma maksu nosaka atbilstoši mazākajam aprēķinātajam rezultātam.

65.³ Grozījumi šo noteikumu 49. un 50.punktā stājas spēkā 2025.gada 1.maijā.”

2. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.